

«mennesket og det levende».

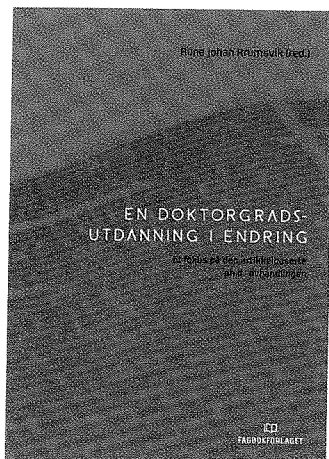
Boken skriver seg inn mot problemet med de to kulturene, men er kanskje enda mer opptatt av en tredje kultur, en som huser spirituelle erfaringer og som i ytterste konsekvens åpner for en teleologisk forståelse av en iboende hensikt i verden, i tillegg til den humanistiske fenomenologi og naturvitenskapelige kausalitet. I von der Fehrs introduksjon snakker hun om hvordan hun under et sykehusopphold var overbevist om at «kroppen visste at den var i ferd med å dø og at jeg som bevisstløs var i stand til å observere dette». Dette er en «abduktiv» erfaring, og von der Fehr bruker snart ordet «tro» som synonymt med Pierces «abduksjon». Bidraget til Søren Bier starter med beskrivelser av «en verden gjennomstrålet af et varmt lys» og «en følelse av trygghed, varme og kærlig accept», Jesper Hoffmeyers bidrag ender med «Vores verden stammer fra en krop, der tror», og antologien inneholder flere bidrag om teologi. Kroppen som *tror* altså, til forskjell fra mennesket som *væ*. Dette er et vågalt grep, og et grep som flytter vekten bort fra forsøket på å formidle mellom de to kulturene, og i stedet utfordrer begge ved å gjøre grenseerfaringer til sentralerfaringer. Bokens eneste «rene» naturviter, professor i biologi Dag O. Hessen, oppsummerer om semiotikken: «Er budskapet rett og slett at alt må virke i en kontekst? Vel, da er vi enige», men han melder «pass ved teleologien ...». Det banebrytende samarbeidet på tvers av faggrenser, som jeg ærlig talt hadde gledet meg veldig til, uteligger, og boken er med få unntak forankret i «spesifikke fagområder» i åndsvitenskapene. Samtidig teoriutvikling innenfor nevrovitenskapen om «embodied cognition» (der vår kognitive interaksjon med verden betraktes som kroppslig forankret) blir nevnt, men bare knapt, selv om dette er teorier som tangerer både abduksjonsbegrepet og semiotikken og inspirerer til eksplisitte oppgjør med reduksjonismen. Jeg savner med andre ord flere naturvitere her. Dette gjør imidlertid ikke boken dårlig, men det gjør den mangelfull.

AV KJETIL VIKENE

Nyttige doktorverktøy

Detaljert vurdering av ph.d.-utdanningen, med en befriende konkret verktøykasse.

RUNE JOHAN KRUMSVIK (red.)
En doktorgradsutdanning i endring. Et fokus på den artikkelbaserte ph.d.-avhandlingen
Fagbokforlaget, 2016
152 sider
Veil. pris: kr 299

Stadig flere tar doktorgraden i Norge, men bare to av tre ph.d.-studenter står doktorløpet ut. Det er denne relativt grelle statistikken som danner et slags bakteppe for Rune Johan Krumsviks bok om en doktorgradsutdanning i endring. Boken er tenkt for stipendiater og veiledere, men også for fagfolk knyttet til doktorprogrammene og forskerutdanningene. Den noe sprikende målgruppen kan tjene som forklaring på den tematiske inndelingen i bokens fem kapitler.

Forfatteren, som er professor i pedagogikk ved Universitetet i Bergen og ellers har bred erfaring fra ulike roller knyttet til doktorgradsarbeid, åpner med et informativt introduksjonskapittel der han redegjør for doktorutdanningens historie og gjør opp status for den.

Det neste kapitlet problematiserer vurderingskriteriene for de artikkelbaserte ph.d.-avhandlingene, både i et internasjonalt og nasjonalt perspektiv. Det argumenteres for viktigheten av å ha transparente krav, samtidig som det avdekkes at vurderingskriteriene og retningslinjene for ph.d.-programmene ofte er mangelfulle.

Slik retter kapitlet seg i første omgang til fagfolk som jobber institusjonelt og strukturelt med doktorgradsutdanningene.

De to neste kapitlene er derimot stilet til stipendiatene. Her kan man hente gode og ofte svært konkrete og praktiske råd, for selve arbeidet med en artikkelbasert avhandling. Selv om det i utgangspunktet kan synes som en krevende øvelse å si noe generelt til de nesten ti tusen doktorgradstudentene i landet om et praktisk, faglig arbeid, opplever jeg at forfatteren treffer godt her. Rådene og verktøyene handler i hovedsak om arbeidet med litteraturgjennomgang og arbeidet med kappen. De er systematisk og kronologisk presentert, og fremføres klart og tydelig. Etter å ha lest dem, kan man sitte igjen med et inntrykk av at et doktorgradsarbeid også er et slags håndverk. Jeg opplever det som befriende at forfatteren kaller en spade for en spade, og viser at doktorgradsarbeidet i aller høyeste grad også er et helt konkret arbeid.

Det siste kapitlet retter seg mot veilederen. Allerede tidlig i boken lanseres forholdet til veileder som en avgjørende faktor for hvorvidt stipendiaten skal lykkes, så dette kapitlet er absolutt relevant og nyttig.

Boken har en oversiktlig og systematisk inndeling, og den er enkel å orientere seg i. Språklig er den derimot noe sprikende. Man har valgt mange og lange sitater på engelsk, og forsøker ikke å fornorske innarbeidede begreper som *litteraturreview* eller *thesaurus*. Selv om det gjør lesningen litt tyngrer, tror jeg dette er et smart valg, både fordi det er så betegnende for doktorutdanningens internasjonale preg, og fordi det er en god hjelp for ferske doktorstudenter som trenger å forstå de mest elementære, engelske begrepene de vil støte på gjennom doktorløpet. Ikke desto mindre er språket i overkant tungt og tidvis noe gjentakende, så boken hadde nok kledd en ekstra runde med redaktør og korrekturleser. Alt i alt er dette likevel en bok jeg vil anbefale for doktorstudenter (kapittel 3 og 4), veiledere (kapittel 5) og for fagfolk som jobber med videreutvikling av forskerutdanningene (kapittel 1 og 2).

AV RAGNHILD FJELLRO

NYE BØKER AV FORSKERE

ANNE HÅLAND
Skrivedidaktikk. Korleis støtte elevane si skrivning i ulike fag?
Universitetsforlaget, 2016
216 sider
Rettl. pris: kr 399

Skal du verkeleg læra deg eit fag, må du læra deg språket og skrivemåtane til faget. Kvant fag har særeigne måtar å bruke språk på, og fagkunnskapen blir formidla gjennom desse skrivemåtane. Korleis kan læraren støtta opp om skriveutviklinga til elevane på premissa til dei ulike faga? Håland er førsteamanuensis ved Nasjonalt senter for leseopplæring og leseforskning, Universitetet i Stavanger.

AUDUN DYBDAHL
Klima, uår og kriser i Norge gjennom de siste 1000 år
Cappelen Damm Akademisk, 2016
208 sider
Veil. pris: kr 399

Boka gir en utførlig fremstilling av klimaendringer og uværperioder i Norge de siste 1000 år, og ser på hvordan dette har påvirket befolkningen til ulike tider. I sentrum står «klimatiske sjokk» av en viss varighet som førte til alvorlige kriser. Forfatteren bruker et variert kildemateriale, som inkluderer både naturvitenskapelige målinger, kirkebøker og litterære beskrivelser. Dybdahl er historiker og professor emeritus ved NTNU i Trondheim.

ASTRID RØNSEN OG RITA JAKOBSEN
Å fullføre et liv. Omsorg for døende og de som står nær
Gyldendal Akademisk, 2016
224 sider
Veil. pris: kr 329

Bokatar utgangspunkt i en palliativ omsorg der behovene til den døende og familien vektlegges. Ulike fortellinger belyser hvordan omsorgsutøvere kan utfordres i møtene med den som skal dø og familien. Rønsen er førstelektor og fagansvarlig for tverrfaglig videreutdanning i palliativ omsorg ved NTNU i Gjøvik. Jakobsen er førsteamanuensis ved Lovisenberg diakonale høyskole.